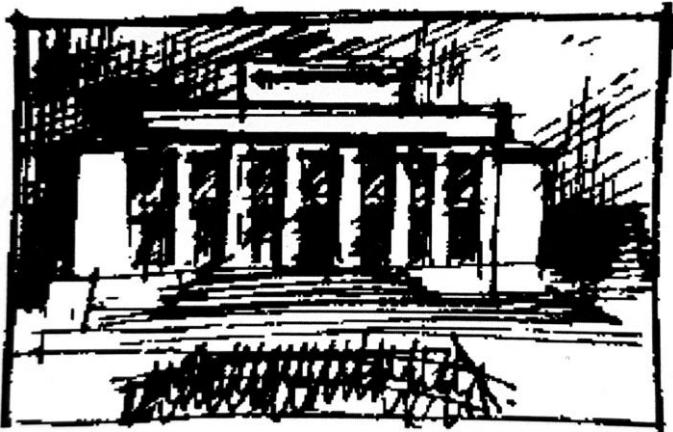

Z P R A V O D A J

Spolek přátel
Národního divadla Brno

www.SpNdB.cz

Vážení a milí členové Spolku přátel Národního divadla Brno,
příznivci a milovníci opery, baletu a činohry,

srdečně Vás zveme na poslední spolkovou akci v této sezoně, již bude **vystoupení Taneční konzervatoře Brno v pondělí 17. června 2024 od 17 hodin** v divadelním sále Reduty.

Před vystoupením se bude konat **výroční členská schůze** Spolku přátel NdB. **Od 16.30 proběhne prezentace členů spolku.** Přijďte prosím včas a nezapomeňte s sebou vzít členské průkazky.

Program schůze:

1. doplnění výboru SpNdB,
2. změna stanov SpNdB z důvodu změny sídla spolku,
3. výroční zpráva SpNdB.

Sezona 2023/24 se již pomalu chýlí ke konci, Národní divadlo Brno pro své diváky ale připravilo zajímavý program nejen na červen, nýbrž i na letní měsíce.

V sobotu 1. června od 10 do 15 hodin oslaví lektorský tým NdB společně s nejmenšími diváky **Den dětí v Redutě**, vstup je zdarma.

V úterý 4. června 2024 si nenechte ujít **předpremiérové kukátko k opeře Here I am, Orlando**. Koná se v Janáčkově divadle od 18 hod., vstup je volný a je možno ho sledovat i online: <https://www.youtube.com/live/QtKLVdQTIIs0>

Během června čekají soubory NdB dvě **světové premiéry**, které byly napsány brněnským umělcům takřkajíc na tělo.

Činohra NdB uvede v pátek **7. června** v Redutě tragikomedii Jaroslava Rudiše ***Krvavý měsíc***, inspirovanou brněnskou městskou částí Jundrov. Hlavní postavu hry ztvární Petr Bláha. Veřejnou generálku je možné navštívit 6. 6. v 10 hod., premiéra se bude konat 7. 6. od 19 hodin. Další termíny 8. a 11. 6. v 19 hod. a 16. 6. v 17 hod., vždy v Redutě.

Pro soubor **Janáčkovy opery** vzniklo na objednávku dílo slovenské skladatelky Ľubice Čekovské ***Here I am, Orlando***, inspirované románem anglické spisovatelky Virginie Woolfové. Premiéra opery v režii Jiřího Heřmana a s hudebním nastudováním Roberta Kružíka bude v pátek **14. června** v 19 hod. v Janáčkově divadle. Hlavní role Orlando a Orlandy ztvární izraelský kontratenorista Maayan Licht a česká mezzosopranistka Markéta Cukrová. V menší roli královny Alžběty se představí Magdaléna Vášáryová. Další červnové termíny jsou 16. 6. v 18 hod. a 19. 6. v 19 hod.; 19. 6. i s diskusí s tvůrci po představení.

Z repertoáru ND Brno dále vybíráme:

Opera:

Carmen – 6. 6. 2024 v 19 hod. v Janáčkově divadle, v titulní roli Václava Krejčí Housková, v roli Escamilla Roman Hoza, jako Don José Mickael Spadaccini

– 1. 7. 2024 ve 20 hod. na hradě Špilberk, v hlavní roli Jana Hrochová

Představení pro děti:

Hurvínek prodává nevěstu – 20. 6. 2024 v 11 a 18 hod., 21. 6. 2024 v 11 hod. v divadle Reduta

Čert a Káča – 24. 6. 2024 v 11 hod. v Janáčkově divadle (v roli Káči Václava Krejčí Housková, v roli Marbuela Jirí Sulženko)

Ve dnech 27. 6. – 29. 6. 2024 hostuje operní soubor ND Brno na festivalu Smetanova Litomyšl s inscenacemi *Hurvínek prodává nevěstu*, *Dalibor* a *Prodaná nevěsta*.

3. července 2024 se na piazzettě před Janáčkovým divadlem uskuteční celodenní akce s názvem ***Janáček 170*** při příležitosti 170. výročí narození skladatele Leoše Janáčka. Po celý den (10.00–22.00) je připraven bohatý program – pro děti, promítání záznamu opery *Její pastorkyňa* z Covent Garden, Krok za oponu, módní přehlídka kostýmů z Janáčkových oper, blahopřání s dortem a další. Vstup je volný, v případě nepříznivého počasí se akce přesouvá do divadla Reduta.

Léto s operou vyvrcholí na konci srpna dvěma představeními na Špilberku:

Prodaná nevěsta – 30. 8. 2024 od 19. hod.

La traviata – 31. 8. 2024 od 19. hod.

Balet:

Dětský den s Baletem NdB – 1. 6. 2024 v 15–16.30 hod. v Janáčkově divadle, od 17. hod. navazuje představení ***Labutího jezera*** (Michal Krčmář v roli prince Siegfrieda)

Coco Chanel – 10. 6. 2024 v 19 hod., 11. 6. 2024 v 11 a 19 hod. v Mahenově divadle

Labutí jezero – 18. 6. 2024 v 18 hod., 22. 6. 2024 v 18 hod. v Janáčkově divadle

Romeo a Julie – 17. 7., 18. 7. a 19. 7. 2024 vždy ve 20.15 hod. na Biskupském dvoře

BaLetní koktejl – 20. 7. a 21. 7. 2024 ve 20.15 hod. na Biskupském dvoře

Činohra – výběr z programu:

Sluha dvou pánů – 1. 6. 2024, 2. 6. 2024, 12. 6. 2024, 13. 6. 2024 v 19 hod. v Mahenově divadle

Noc bláznů – derniéra – 9. 6. 2024 v 19 hod. v Mahenově divadle

Hamlet – 8. 6. 2024 v 17 hod., 16. 6. 2024 v 19 hod. v Mahenově divadle

Saturnin – 5. 6. 2024, 18. 6. 2024 v 19 hod., 19. 6. 2024 v 18 hod. v Mahenově divadle

Večer tříkrálový – 15. 6. 2024 v 19 hod., 21. 6. 2024 v 10 hod. v Mahenově divadle

Obraz – 19. 6. 2024 v 18 hod. v divadle Reduta

Kompletní výčet představení je k dispozici ve všech budovách divadla, v předprodeji vstupenek na Dvořákově ul., v magazínu Diva nebo na [webových stránkách divadla](#).

Milí členové Spolku přátel NdB, na stránkách Zpravodaje s Vámi rádi sdělíme především to pěkné, co se chystá na scénách Národního divadla Brno. Ve výboru spolku považujeme NdB za špičku ve svém oboru, vlajkovou loď našich divadel, která přináší mimořádné kulturní zážitky nejen Brňanům a regionu jižní Moravy, ale jezdí za nimi diváci z celé České republiky i ze zahraničí a naopak divadlo samo reprezentuje českou kulturu v řadě úspěšných hostování po celém světě (za všechny zmíníme např. letošní zájezd juniorského baletního souboru do Japonska nebo loňské hostování činohry v izraelském divadle Habima s *Matkou* Karla Čapka, o níž na příští sezonu projeví zájem rovněž Japonsko). Divadlo je také pořadatelem dvou prestižních festivalů – Janáček Brno a Divadelní svět Brno, díky nimž každoročně (v případě festivalu Janáček Brno jednou za dva roky) přiváží do Brna špičkové inscenace domácích i zahraničních scén. Mrzí nás proto přístup zřizovatele, města Brna, které svými kroky dlouhodobě poškozují zájmy divadla a tedy i nás diváků. Příkladem je poslední jednání Zastupitelstva města Brna, které NdB poskytlo jen polovinu dotace na pokrytí zvýšených nákladů (inflation) – 400 tis. Kč místo požadovaných 800 tis. Kč, v rozpočtu města jen zanedbatelná částka, a také rozhodnutí Rady města Brna zastavit přípravu edukačního centra v Janáčkově divadle. Připojujeme se k vyjádření spolku Brno kulturní v této záležitosti a s jeho souhlasem ho zde otiskujeme v plném znění:

Brno kulturní, z.s., vyjadřuje velké zklamání nad rozhodnutím Rady města Brna, kterým prostory bývalé restaurace Bohéma v Janáčkově divadle, za covidu využívané jako očkovací centrum, určila opět po několika letech ke komerčnímu pronájmu.¹ A to navzdory vynaloženým finančním prostředkům Národního divadla Brno, jež směřovaly k vytvoření vlastního edukačního centra, které by sloužilo jako dlouho očekávaný a důstojný prostor pro slavnou baletní školu Ivo Váni Psoty při NdB. Divadlo se svými diváky by si totiž dle paní primátorky zasloužilo příjemnou restauraci. Zaměstnanci přitom mají kantýnu a diváci hned tři prostorné bufety. Navíc, v okolí Janáčkova divadla je příležitost najíst se a napít bezpočet, což bude jedním z důvodů, proč oba dva předchozí komerční provozovatelé Bohémy ve svém podnikání neuspěli (cca v letech 2005–2012).

Takové rozhodnutí přichází po posledním Brněnském kulturním fóru, které se dne 16. dubna 2024 věnovalo edukaci v kultuře a na které v Newsletteru odboru kultury brněnského magistrátu paní primátorka zvala a sama jej zahájila.² Na této akci dostaly prostor k prezentaci vzdělávacích aktivit publika jen vybrané projekty (Filharmonie Brno, Open House Brno, Arnoldova vila, Studio Scala), divadla se ke slovu nedostala. Ať už jde o vzdělávací aktivity dvou divadelních scén CED –

HaDivadla i Husy na provázku, vč. jejich ojedinělého projektu 60+, tj. netradičního amatérského souboru pro starší a pokročilé, nebo o širokou paletu vzdělávacích aktivit v opeře, činohře i baletu Národního divadla Brno.

Rozhodnutí vzbuzuje o to větší rozpaky v situaci, kdy jiná příspěvková organizace města – Filharmonie Brno – dostala navýšené finance na rozvoj svých edukačních aktivit (což je v pořádku).³ V tomto případě však městu nevádí, že probíhají v prostorách bývalé restaurace Besedního domu.⁴ Zde se městu nedaří sehnat vhodného nájemce pro restauraci a občerstvení už řadu let, a tak Filharmonie Brno nemá přes deset let ani důstojný bufet pro své posluchače.

Paralela čistě náhodná? V jednom případě ušlý zisk z pronájmu městského majetku vadí, v druhém nevádí? Jak se v tom má volič vyznat?

Možná největším problémem je skutečnost, že jde o rozhodnutí, které jde proti Zastupitelstvem města Brna schválenému druhému Akčnímu plánu Strategie kultury a kreativních odvětví města Brna, kde se uvádí: „podpora záměru vzniku edukačního centra NdB v prostorách Janáčkova divadla“.⁵ V jakém momentě Rada města změnila akční plán? Kdy se stalo, že politické vedení přestalo podporovat tento záměr? Brněnská kulturní Strategie počítá s Opatřením E.1.1 *Podporovat programy pro práci s publikem*, kde je závazek, že „Město bude podporovat vzdělávací a jiné programy zaměřené na publikum“. Kdy přestalo toto platit?

Čím to je, že jedna kulturní příspěvková organizace dostane zelenou v rozvoji edukačních aktivit a druhá navzdory například úspěchu získání dotace na Kreativní vzdělávání z Národního plánu obnovy, tedy evropských zdrojů, dostane stopku?

Spousta otázek, žádné odpovědi. Kde jsou brněnská kulturní média, kde jsou voliči? A to nechceme vůbec spekulovat o tom, zda není někde v pozadí zájemce o gastro provoz v bývalé Bohémě.

Začínáme se domnívat, že paní primátorka neuchopila jako gesční radní kulturu s pochopením a porozuměním, jakou si brněnská umělecká a tvůrčí scéna zaslouží.

1 <https://www.archiweb.cz/n/domaci/edukacni-centrum-pod-janackovym-divadlem-nevznikne-bude-tam-gastroprovoz>

2 <https://kultura.brno.cz/ohlednuti-za-xviii-brnenskym-kulturnim-forem/>

3 <https://cosedeje.brno.cz/w/rozvoj-edukacnich-programu-i-koncerty-ve-vidni-mesto-podpori-filharmonii-brno>

4 <https://www.facebook.com/photo/?fbid=951867166726914&set=pcb.951872540059710>

5 https://kultura.brno.cz/wp-content/uploads/2023/06/AP-c_2_SKKO_2023-2025_FINAL.pdf

Vyjádření je dostupné na webu spolku Brno kulturní: <http://www.brnokulturni.cz/vyjadreni-brna-kulturniho-k-omezeni-rozvoje-edukacnich-aktivit-v-narodnim-divadle-brno/>

Zprávy výboru

Každou první středu v měsíci (kromě letních prázdnin) lze od 16 do 17 hodin v divadle Reduta v prostoru „galerie“ platit členské příspěvky a podávat nové přihlášky. Nejbližší termíny jsou **5. června** a **4. září**. Členský příspěvek činí 500 Kč na sezonu, pro seniory od 65 let a studenty 200 Kč na rok. Částkou 100 Kč na sezonu je zpoplatněno zasílání tištěného Zpravodaje poštou (zasílání Zpravodaje e-mailem je zdarma).

Naši jubilanti v červnu, červenci a srpnu (kulaté a půlkulaté narozeniny)

Hana Přemyslovská	Alena Janíková	Josef Toušek
Jana Kalová	Milena Antonovičová	Jarmila Vičarová
Martina Kliková	Miloslav Prudil	Olga Grumlová
Radka Krátká	Božena Nollová	Eva Sládková
Soolaima Kourdi	Eliška Maršálková	Renata Mikulíková
Marie Kuglerová	Lydie Vařejková	Jana Vrabcová
Dagmar Dresslerová	Barbora Nováková	Monika Školová
Alexandra Seidlová	Oldřiška Podracká	Ludmila Bachorcová
Ludmila Mlaskačová	Blanka Nerudová	Radomíra Douchová
Milada Mokrá	Marta Skulová	Ludmila Houdková
	Libuše Osičková	

Protože v letních měsících náš Zpravodaj nevyjde, výbor Spolku již nyní přeje všem členům narozeným v tomto období zdraví, pohodu, hodně dobré nálady a slunce v duši.

Připomínáme

1. 6. 1914 se narodil barytonista **Eduard Hrubeš**. Vystudoval lesnickou fakultu Vysoké školy zemědělské, zpěv studoval soukromě, poté i na brněnské konzervatoři. V r. 1941 získal angažmá v Ostravě, kde za tři sezony nastudoval 25 rolí. V lednu r. 1944 přešel do Brna, kde zůstal už natrvalo. V první sezoně zde zpíval Krušinu v *Prodané nevěstě* a Tomše v *Hubičce*. Z dalších rolí: Kalina, Scarpia, Rigoletto, Oněgin, Figaro (*Lazebník sevillský*)... Věnoval se také písňovému repertoáru a působil i pedagogicky.

1. 6. 1804 se narodil ruský skladatel **Michail Ivanovič Glinka**. Jeho studium nebylo soustavné, sbíral zkušenosti v St. Petěrburgu (klavír, housle, zpěv) a v Berlíně. Složil dvě opery. První byla opera *Ivan Susanin (Život za cara)*, která měla úspěšnou premiéru v r. 1836. Po ní Glinka zahájil práci na pětiaktové operě *Ruslan a Ludmila*. Na libretu se podílelo několik autorů, kteří je napsali podle poémy předčasně zemřelého A. S. Puškina. Tato opera je průkopnickým dílem ruské pohádkové opery a Glinkova tvorba ovlivnila některé jeho následovníky. Glinka sám žádný další plán nedokončil, zemřel v Berlíně v únoru 1857 ve věku pouhých 53 let.

2. 6. 1944 zemřel basista **Alois Pivoňka** (*18. 4. 1863). Zpěv studoval v Pivodově škole, v r. 1884 byl přijat do sboru pražského ND. Po několika měsících se stal sólistou v Pištěkově a následně Švandově společnosti, se kterou v l. 1886–89 působil v brněnském ND. Pak odešel do

Plzně. V r. 1900 se vrátil do Brna, kde působil do r. 1929 a kde patřil mezi nejlepší umělecké síly souboru. Z rolí: Kecal, Rarach, Vodník, Leporello, Gremin...

2. 6. 1834 se narodila česká operní pěvkyně **Tereza Stolzová**. Zajímavé je, že byla po dvou letech propuštěna ze studií na pražské konzervatoři, protože byla považována za netalentovanou. Navíc měla problémy s hlasivkami, které se podařilo vyřešit až po jejím příjezdu do Itálie. Tam se také dále věnovala studiu zpěvu. Debutovala v r. 1857 v roli Elviry ve Verdiho *Ernanim* v gruzínském Tbilisi. V r. 1865 vystoupila poprvé v La Scale jako Jana z Arku (Verdi). Zpívala pak i v dalších Verdiho operách (*Don Carlos*, *Síla osudu*) a měla zpívat i roli Aidy při oslavách otevření Suezského průplavu (dirigovat měl sám Verdi), ale kvůli prusko-francouzské válce se tohoto představení nezúčastnili. Přesto se díky velkému úspěchu při evropské premiéře této opery v La Scale stala legendární představitelkou Aidy. Byla blízkou přítelkyní Verdiho i jeho manželky G. Streppioniové, Verdi jí věnoval rukopis svého *Rekviem*, kde byla první interpretkou sopránového partu. Po problémech s hlasivkami ukončila Stolzová v r. 1879 kariéru. Zemřela 22. 8. 1902.

11. 6. 1864 se narodil německý skladatel a dirigent **Richard Strauss** (†8. 9. 1949). Měl bohatý profesní život – byl zástupcem dirigenta u dvorního orchestru v Meiningen, jedním z kapelníků mnichovské Dvorní opery, pět let působil ve Výmaru, poté v Berlíně, následně byl spolutvůrcem vídeňské Státní opery. Jeho stěžejními díly jsou především symfonické básně a opery. V rozmezí dvanácti let vznikla řada symfonických básní: *Z Itálie*, *Macbeth*, *Don Juan*, *Don Quijote*, *Till Eulenspiegel*, *Tak pravil Zarathuštra* a další. I jeho operní dílo je početné – *Guntram*, *Ohně zmar*, *Salome*, *Elektra*, *Růžový kavalír*, *Ariadna na Naxu*, *Žena bez stínu*, *Intermezzo*, *Egyptská Helena*, *Arabella*, *Dafné*... Některé z oper jsou v současné době v repertoáru světových scén – zejména často hraná *Salome*, *Růžový kavalír*, *Elektra*... Od r. 1901 R. Strauss často hostoval v Praze jako dirigent.

11. 6. 1929 se narodila **Míla Mikulová**, sólistka baletu ND Brno v letech 1950–76 (†květen 2018). Z rolí: Víla (*Spící krasavice*), Zima, Žebračka (*Popelka*), Had (*Abraxas*), královna (*Sněhurka a sedm trpaslíků*)... Věnovala se i pedagogické práci.

13. 6. 1889 zemřela mezzosopranistka **Klementina Kalašová** (*4. 8. 1850). Zpěv studovala v Pivodově škole a v cizině. Debutovala v Petrohradě, i nadále zpívala především na zahraničních scénách (La Scala, Covent Garden, Paříž, Barcelona, Řím, USA, jižní Amerika...). V ND Praha byla angažována pouze jednu sezonu (1883/84). Byla zaměřena především na italský repertoár, proto zde dostávala málo příležitostí a odešla opět do ciziny. Byla pěvkyní světového formátu, přátelila se např. i s Terezou Stolzovou.

15. 6. 2019 zemřel **Franco Zeffirelli** – italský režisér, světově proslulý zejména režiiemi televizních a filmových adaptací klasických divadelních her a oper. Narodil se ve Florencii, uměleckou dráhu zahájil v Miláně jako herec, později jako asistent režiséra Luchina Viscontiho. Divadelní režii se začal věnovat samostatně od r. 1950, filmové tvorbě pak v polovině 60. let. Za svůj život režíroval 25 filmů, z nichž byla řada filmových adaptací oper (*Komedianti*, *Sedlák kavalír*, *Otello*, *Carmen* a další). Inscenoval často díla W. Shakespeara, prvním z nich bylo *Zkrocení zlé ženy* (v hlavní roli Liz Taylorová), následoval *Romeo a Julie*, později pak *Othello* a *Hamlet*. Jako divadelní režisér hostoval často v Londýně a New Yorku. V MET režíroval např. Pucciniho *Turandot*, která byla součástí operních přenosů z MET. Zemřel v Římě ve věku 96 let (*12. 2. 1923).

17. 6. 1854 zemřela německá sopranistka **Henriette Sontagová** (*3. 1. 1806). Studovala na pražské konzervatoři a už jako studentka začínala v souboru Stavovského divadla, kde působili i její oba rodiče. Působila na řadě evropských scén – ve Vídni, Paříži, Londýně, na italských scénách...

Byla považována za jednu z nejlepších pěvkyní první poloviny 19. století. (Aida, Rosina, Semiramis...). Zemřela během turné v Mexiku na cholera.

19. 6. oslaví významné životní jubileum sopranistka **Nad'a Bláhová**. Absolvovala v Praze obor operní zpěv u prof. Jany Jonášové. V letech 1984–94 byla sólistkou brněnské operety, kde zpívala v řadě operet (*Netopýr, Noc v Benátkách, Vídeňská krev, Veselá vdova, Hraběnka Marica...*). Poté byla do r. 2000 angažována v operním souboru ND Brno, vytvořila zde řadu rolí v českém i světovém repertoáru (např. Barče v *Hubičce*, Despina v *Così fan tutte*, Zerlina v *Donu Giovannim*, Musetta v *Bohémě*, Nedda v *Komediantech...*). Hostovala i v ND Praha a Městském divadle v Brně. V současné době se věnuje pedagogické činnosti.

20. 6. 1819 se narodil francouzský skladatel, violoncellista a divadelní podnikatel **Jacques Offenbach**. Byl německého původu, narodil se v Kolíně nad Rýnem. Od svých 14 let žil sám v Paříži, kde navštěvoval konzervatoř, kterou ale po roce z finančních důvodů musel opustit. Zpočátku se živil jako hudebník, prosadit se na jevišti se mu nepodařilo. V r. 1855 si pronajal na Champs Elysées divadlo, kde během pařížské výstavy připravil operetní sezonu. Upozornil na sebe díly *Dva slepci* a *Vesnický šumař*, která zařadil do repertoáru. Jeho soubor úspěšně účinkoval v Londýně, ale Offenbach se musel kvůli dluhům vrátit do Paříže. V r. 1858 se zde konala premiéra *Orfea v podsvětí*, která ho proslavila po celé Evropě. Od r. 1861 se věnoval pouze komponování a z tohoto období pocházejí jeho nejpopulárnější operety – *Krásná Helena, Modrovous, Pařížský život, Velkovévodkyně z Gérolsteinu* a *Perikola*. Ve Vídni se představil s komickou operou *Rýnské víly*. Ještě v r. 1879 napsal komickou operu *Tamborova dcera*, která byla poslední dokončenou prací. Jeho úplně poslední práce – jediná „velká“ opera *Hoffmannovy povídky* nebyla dokončena, zbývající části a instrumentaci pak doplnil E. Guiraud. J. Offenbach zemřel 5. 10. 1880 v Paříži.

29. 6. 1914 se narodil dirigent, skladatel a houslista **Rafael Kubelík**, syn vynikajícího virtuóza Jana Kubelíka. Rafael Kubelík světově proslul jako interpret zejména děl českých a dalších slovanských skladatelů, byl odborníkem na hudbu Mahlera a Bartóka. Ve svých dvaceti letech řídil poprvé Českou filharmonii. V letech 1939–41 byl angažován v brněnské opeře jako šéfdirigent. Ve 28 letech byl jmenován uměleckým ředitelem České filharmonie. S tímto orchestrem v r. 1946 zahajoval i uzavíral 1. ročník Pražského jara. V r. 1948 emigroval, žil střídavě v USA a Švýcarsku. Působil v Londýně, Mnichově, byl dirigentem v Metropolitní opeře v New Yorku... Dirigentskou činnost musel ze zdravotních důvodů ve svých 70 letech ukončit, ale přesto v r. 1990 dirigoval na zahájení festivalu Pražské jaro Smetanovu *Mou vlast*. Přestože zemřel ve Švýcarsku, byl pohřben na vyšehradském Slavíně vedle svého otce.

2. 7. 1714 se narodil rakouský skladatel **Christoh Willibald Gluck**. Jeho rod pocházel z Čech, kde byli jeho předkové hajnými ve službách šlechty. Studoval v Praze, Vídni a Miláně, kde byla provedena jeho první opera *Artaserse*. Úspěch opery vedl k dalším kompozicím (např. *Ipermestra*). Další díla: *Issipile, Orfeus a Eurydika, Alcesta, Paris a Helena, Ifigenie v Aulidě, Armida, Ifigenie na Tauridě*, balet *Don Juan*. (†15. 11. 1787.)

2. 7. 1939 zemřel tenorista **Otakar Mařák** (*5. 1. 1872). Zpěv studoval soukromě. V r. 1899 debutoval v Brně jako Faust, vzápětí zpíval Tamina v ND Praha, kde byl poté angažován. V dalších létech zpíval střídavě doma a v cizině, jako první český pěvec ztvárnil Cavaradossiho. Do ND Praha se definitivně vrátil v r. 1921. V některých rolích vystoupil až ve svém vyšším věku – Dalibora zpíval poprvé ve svých 55 letech, Tannhäusera v 60. V r. 1934 odjel do Ameriky, kde se věnoval

pedagogické činnosti. V r. 1937 byl stížen mozkovou mrtvicí a s podporou amerických Čechů se vrátil do vlasti.

Před 170 roky – 3. 7. 1854 se narodil světově uznávaný skladatel **Leoš Janáček**. O jeho životě a díle je známo snad všechno, proto pouze stručně: studoval u P. Křížkovského jako fundatista kláštera na Starém Brně a na učitelském ústavu, poté v Praze, Lipsku a Vídni. Po studiích byl učitelem hudby na učitelském ústavu v Brně, dirigentem Besedy brněnské, ředitelem varhanické školy, profesorem skladby na mistrovské škole brněnské konzervatoře. Z rozsáhlého díla uvádíme pouze jeho opery: *Šárka*, *Počátek románu*, *Její pastorkyňa*, *Osud*, *Výlety pana Broučka*, *Káťa Kabanová*, *Příhody lišky Bystroušky*, *Věc Makropulos*, *Z mrtvého domu*. L. Janáček zemřel 12. 8. 1928.

4. 7. 1924 se narodila v Brně – Králově Poli sopranistka **Libuše Domanínská**. Absolvovala brněnskou konzervatoř, od r. 1945 byla angažována v brněnské opeře, kde debutovala jako Blaženka. V Brně nastudovala přes 40 rolí, zpívala v 800 představeních. V r. 1954 přešla do ND Praha, kde působila 35 let. Z rolí: Jenůfa, Káťa, Krasava, Rusalka, Aida, Mimi, Taťána, Markétka, Butterfly, Abigail... Mimořádná byla její činnost koncertní – oratoria, kantáty, písně... Zemřela 2. 2. 2021 v Hodoníně.

5. 7. 1934 se narodil finský barytonista **Tom Krause**. Zpěv studoval na vídeňské akademii, debutoval v Berlíně. Od r. 1962 byl členem hamburské opery, hostoval na předních operních scénách. Byl vynikajícím interpretem písní. Několikrát byl hostem Pražského jara.

8. 7. 1979 zemřel barytonista **Teodor Šrubař** (*18. 7. 1917 v Ostravě). Zpěv studoval na brněnské konzervatoři. Od r. 1943 byl angažován v ND Praha, a to až do r. 1979. Jeho hlas byl určen spíše pro lyrické role, ale dobře zvládal i party dramatické. Měl vynikající pěveckou techniku. Nastudoval řadu rolí – Přemysl, Bohuš, Petr Vok, Luna, Germont, Holand'an, Oněgin... Významná byla i jeho činnost koncertní. Učil zpěv na pražské konzervatoři a HAMU.

13. 7. 1909 se narodil tenorista **Boris Čechlovský** (†23. 2. 2008). Jeho první rolí byl Cavaradossi v Pucciniho opeře *Tosca*. Na brněnské operní scéně vystupoval pohostinsky, do trvalého angažmá nastoupil v r. 1950 a zůstal až do začátku roku 1972, kdy se s aktivní činností rozloučil rolí císaře Altouma v Pucciniho *Turandot*. Patřil k oporám souboru, nikdy nevynechal představení, ochotně absolvoval řadu záskoků. Z rolí: Rudolf (*Bohéma*), Pinkerton (*Madame Butterfly*), Vévoda (*Rigoletto*), Manrico (*Trubadúr*), Don Carlos, Richard (*Maškarní ples*), hrabě Almaviva (*Lazebník sevillský*), Don José (*Carmen*), Lenskij (*Eugen Oněgin*), Števa (*Její pastorkyňa*)...

14. 7. 1964 se v Trenčíně narodil barytonista **Roman Janál**. Po absolvování konzervatoře studoval na hudební akademii v Sofii, v sofijské opeře také debutoval. Po krátkém angažmá v Banské Bystrici přešel do Prahy (Komorní opera, Státní opera). V r. 1997 byl angažován do ND Praha, od r. 2004 působí jako stálý host. Často hostoval i v brněnské opeře. Věnuje se i pedagogické a koncertní činnosti. V r. 1999 obdržel Cenu Thálie za roli Polluxe v inscenaci Rameauovy opery *Castor a Pollux*. Z rolí: Don Giovanni, Tomskij, Escamillo, Papageno, Figaro, Oněgin...

29. 7. 1964 se narodila **Soňa Zejdová**, sólistka baletu NdB, talentovaná tanečnice svým zjevem i projevem disponovaná pro největší úkoly. Z rolí: Giselle, Odetta a Odilie, Modrý pták (*Spící krasavice*), Bianka (*Zkrocení zlé ženy*), Svanilda (*Coppélie*), Širín (*Legenda o lásce*), Signorina Gioventú, Carmen... Úspěšně se účastnila mnoha tanečních soutěží. Zákeřná choroba ukončila předčasně její život (†19. 1. 2010).

Jednou větou

- 3. 6. 1899 zemřel úspěšný rakouský skladatel Johann Strauss mladší (*25. 10. 1825).
- 4. 6. 1989 zemřel dirigent Václav Kašík (*28. 9. 1917).
- 6. 6. 1799 se narodil autor slavného *Eugena Oněgina* Alexander Sergejevič Puškin (†10. 2. 1837).
- 10. 6. 1904 se narodil americký skladatel Frederick Loewe, autor muzikálu *My Fair Lady* (autor textu A. J. Lerner podle Shawova *Pygmaliona*).
- 15. 6. 1944 se narodila Gudrun Wagnerová, manželka Wolfganga Wagnera a spoluorganizátorka Hudebních slavností v Bayreuthu (†28. 11. 2007).
- 17. 6. 1834 Richard Wagner navštívil poprvé Čechy, a to Teplice a Prahu.
- 17. 6. 1909 se narodil v Brně jeden z nejlepších českých herců 20. století Karel Höger.
- 19. 6. 1884 se v ND Praha konala premiéra baletu *Hašíš*, k němuž napsal hudbu Karel Kovařovic.
- 21. 6. 1894 se konala evropská premiéra Dvořákovy *Novosvětské symfonie* s London Filharmonic Society pod vedením Alexandra MacKenzieho.
- 21. 6. 1899 se narodil skladatel Pavel Haas (†17. 10. 1944).
- 21. 6. 1969 byla v Moskvě premiérována 14. symfonie Dmitrije Šostakoviče.
- 23. 6. 2019 zemřela Božena Brodská, tanečnice, historička baletu a pedagožka AMU (*27. 7. 1922).
- 26. 6. 1964 zemřel hudební vědec a pedagog Mirko Očadlík (*1. 3. 1904).
- 2. 7. 1804 se narodil operní pěvec Karel Strakatý – první interpret písně *Kde domov můj* – současné české hymny (†26. 4. 1868).
- 7. 7. 1939 se narodila ruská sopranistka Jelena Obrazcovová (†12. 1. 2015 v Lipsku).
- 9. 7. 1949 se konala v ND Praha premiéra baletu Zbyňka Vostřáka *Filosofoská historie*.
- 16. 7. 1924 se narodil tenorista Zdeněk Švehla, dlouholetý sólista opery ND Praha (†21. 12. 2014).
- 18. 7. 1949 zemřel skladatel, klavírista a pedagog Vítězslav Novák (*5. 12. 1870).
- 27. 7. 1834 byla pod vedením J. K. Tyla zahájena česká představení v Kajetánském divadle v Praze na Malé Straně.
- 27. 7. 1929 se narodila Dagmar Špryslová, v l. 1944 – 77 členka baletu ND Praha.
- 23. 7. 1984 se narodil bývalý sólista Baletu NdB Karel Audy.
- 29. 7. 1844 zemřel rakouský skladatel Franz Xaver Wolfgang Mozart, syn W. A. Mozarta (*26. 7. 1791).

Z domova

19. 4. 2024 náhle zemřel ve svých 63 letech sólista plzeňské opery, barytonista **Dalibor Tolaš**. Narodil se 19. 7. 1960 v Ostravě. Zpěv studoval soukromě, první angažmá získal v Ústí n. Labem, od r. 1990 působil v Plzni. Kromě opery účinkoval i v operetě a muzikálu (*Netopýr*, *Polská krev* a dalších). K nejvýznamnějším operním rolím patřil Figaro, Bartolo, Scarpia, Krušina...

20. 4. 2024 zemřel tenorista **Miroslav Švejda** (narozený 7. 12. 1939 v Brně), dlouholetý sólista Opery ND Praha. Vystudoval stavební inženýrství, zpěv studoval soukromě. Během studia zpíval v Moravanu, v r. 1969 se stal sólistou Opery ND Praha, kde zůstal až do r. 2005. Měl široký repertoár, zpíval téměř všechny tenorové role v operách B. Smetany, A. Dvořáka a L. Janáčka. Účinkoval v rozhlase, televizi, nahrával na gramodesky. S operním souborem hostoval v řadě

evropských zemí, také v USA, Kanadě a Japonsku. V r. 2017 mu byla udělena Cena Thálie za celoživotní mistrovství, v r. 2020 pak byl uveden do Síně slávy ND Praha.

29. dubna se uskutečnil **Mezinárodní den tance**. Koná se na památku narození tanečního reformátora Jeana-Georgese Noverrea (*1727) od r. 1982, kdy jej poprvé vyhlásil Taneční výbor Mezinárodního divadelního institutu ITI. Záměrem je v tento den spojit dohromady různé podoby a projevy tance. V ČR se o tuto oslavu nejprve zasadila Vize tance. Od r. 2014 se akce pořádá každoročně – pořádá ji Art 4 People a je určena pro širokou veřejnost. Zajímavost: údajně nejstarším tancem je indický chrámový tanec s těžko vyslovitelným názvem bharatanatyam.

15. května 2024 zemřel **Vlastimil Harapes**, jeden z nejslavnějších a nejvýznamnějších tanečníků. Narodil se 24. 7. 1946 v Chomutově. V r. 1965 absolvoval pražskou Taneční konzervatoř, v r. 1966 získal angažmá v baletu ND, od r. 1971 byl sólistou. Tančil na celé řadě světových scén, v l. 1977–83 byl stálým hostem v německé Porýnské opeře. V l. 1990–2003 působil v baletu ND Praha jako choreograf a ředitel baletního souboru, poté jako choreograf a baletní mistr. Vyučoval klasický tanec na Taneční konzervatoři a v Itálii. Hrál v řadě filmů (*Markéta Lazarová*, *Den pro mou lásku*, *Panna a netvor*, *Jak vytrhnout velrybě stoličku...*), účinkoval v televizních seriálech (např. *F. L. Věk*, *Rodinná pouta...*). Byl protcem tanečních soutěží. Za celoživotní mistrovství obdržel v r. 2011 Cenu Thálie, byl nositelem i dalších významných ocenění. Zemřel na rakovinu plic.

Nabídky a informace

- NdB vydává publikaci o 30 porevolučních letech divadla s názvem **Divadlo pod proudem doby – 30 let Národního divadla Brno 1989–2019**. Na vydání knihy lze přispět ve sbírce na portálu [Donio](#) a předplatit si tak výtisk publikace, případně i s podpisy umělců či dalšími bonusy dle výše zvolené částky. Křest knihy proběhne 19. září v 18 hod. v divadle Reduta a jsou na něj zváni všichni dárči.
- Z pozůstalosti bývalé předsedkyně Klubu přátel opery a baletu Bohuslavy Kovaříkové nabízíme následující tituly s divadelní tematikou. Zájemci si mohou knihy vyzvednout během schůze výboru SpNdB 5. června v Redutě nebo mezi 20.–30. červnem po domluvě u paní Hany Veithové, Hana.Veithova@seznam.cz.
  1. J. Vrchlický: Noc na Karlštejně
  2. J. Vrchlický: Hilarion, 1921
  3. Rudolf Deyl: Písničkář Karel Hašler
  4. Čestmír Jeřábek: Ema Pechová, 1946
  5. H.Thein: Žil jsem operou ND
  6. Frant. Černý: Dvě století s pražskými herci
  7. Leopolda Dostálová: Herečka vzpomíná
  8. Rudolf Bing: 5 000 večerů v opeře, 1984
  9. Vilém Přibyl: Z deníku pěvce
  10. Vlad. Horák: Frant. Pivoda, pěvecký pedagog, 1970
  11. Jára Pospíšil: Hvězdou operety, 1978
  12. Kopecký, Pospíšil: Slavní pěvci ND, 1968
  13. Divadelní ústav Praha: Česká divadla 1984–85
  14. Divadelní ústav Praha: Česká divadla 1985–86

15. Výstava v JD Brno: Morava Národní divadlo
16. K.V.Burian: Hvězdy baletu
17. Vlad. Vašut: Saša Machov
18. Vlad. Vašut: Baletní libreta 1
19. Jan Vratislavský: Váša Příhoda, s deskou Supraphonu, 1974
20. K.V.Burian: Olga Skálová, s deskou Supraphonu, 1974
21. J. Fukačová: Vilém Příbyl, s deskou Supraphonu s ukázkou z Fidelia, Hubičky a Dalibora, 1984
22. Leoš Janáček: Dopisy strýci, Dopisy matky, 1985
23. Sv.Přibáňová: Leoš Janáček, 1984
24. Leoš Janáček: Z brněnských lidových novin
Hukvaldské studánky, 1953
25. Zprávy společnosti Leoše Janáčka, 1983

Ohlasy

Rusalka

Nová brněnská Rusalka je ale naprosto úžasná. Možná trošku odvážná Radokova inscenace posouvá příběh na úplně novou úroveň. Ze statické romantické pohádky na hluboké dynamické psychologické drama – a to hluboké není jenom fráze. Radok dává divákovi možnost nahlédnout až do nitra všech postav a jejich vztahů. Dává možnost se podívat na všechno – ctnosti, slabosti i temné skryté (sexuální, tyranské a egoistické) stránky.

Rusalka se tak vykresluje jako opera o obrovské lásce, zklamání, utrpení, beznaději, touze, zradě, ale také věrnosti. A všechny a další emoce jsou strašně moc intenzivní. Otevřeně - některé scény bolí a jsou fakt těžký. Prostě vás to vezme za límec a nedá vám ani sekundu na nadechnutí. Každý moment opery jakoby se už nedal uchopit ani slovy ani hudbou. A ani tělem. Prostě některé scény až křičely. A všechno se navíc s postupujícím příběhem stupňuje. Že se u toho rozbrečíte a třeba i několikrát je vlastně adekvátní reakce, protože člověk to prostě nedokáže všechno pobrat, aniž by se zbláznil. A husí kůže od začátku až do konce je úplná normálka.

Rusalka je nasycená symboly. Každý detail tam má svůj význam. Každý pohyb, každá barva, celá scéna od začátku až do konce. A všechno stojí vlastně na antropologii člověka. Na významu pohádek, na jednotlivých archetypech postav a na struktuře příběhů. Na rodinných vztazích, lásce a vášni milenců. Na dichotomii lidí a strašidel – smrti a nesmrtelnosti.

A co teda ta krásná Dvořákova hudba? Byla krásná i tady. Ale celá tahle interpretace dává i samotné hudbě nové významy. Občas se tak třeba pěkné melodie stávají pozadím pro nepředstavitelnou bolest a beznaděj.

Lidi (hlavně ti, co to neviděli) nadávají, že to není ta pravá Rusalka. Že chybí Čury mury fuk a barvičky, a proto je to odpad. Nemají pravdu. Radok odstranil to, co tam být nemusí. Co by vlastně rušilo celé to jinak fungující pásmo. V této opeře je přesně to co do ní patří, nic víc, nic míň.

Pokud se chcete nechat oslovit a prožít silný příběh a zážitek, strašně moc doporučuji. Díky za to, že to je.

Lubomír Pár

Hamlet

23. května měla v Mahenově divadle v rámci festivalu Divadelní svět Brno premiéru dlouho očekávaná inscenace Shakespearova Hamleta. Vynikající představení! Těšila jsem se na něj celý rok a musím říct, že ještě předčilo má očekávání. Jak připomněl pan profesor Hliský v úvodní přednášce, Hamlet je nejdelší Shakespearova hra. I přes některé škrty má inscenace tři a půl hodiny, ale není to nuda ani chvílička. Překlad Martina Hliského je velmi svěží a moderní, stejně tak režie Martina Čičváka (o plnohodnotný šermířský souboj v závěru ovšem diváci nejsou ochuzeni). A herecké výkony skvěle sehraného souboru neskutečné, na prvním místě Tomáš David v titulní roli, před ním opravdu klobouk dolů. Vynikající jsou také Ivan Dejmal jako Claudius, Hana Briešťanská v roli Gertrudy, Anna Glässnerová jako Ofélie... Výborně fungovalo spojení tří rolí – mrtvého krále Hamleta, hrobníka a herce představujícího zavražděného krále v osobě Jana Grygara. Skvělá je scéna s hrobem v popředí a světelným tunelem na točně v zadní části jeviště. Bez nadsázky se dá Hamlet označit za vrchol brněnské činoherní sezony.

Veronika Bromová

Máte postřehy k představením Národního divadla Brno či jiným kulturním akcím v Brně? Rádi zde uveřejníme i Vaše ohlasy, pošlete nám je na e-mail SpolekPratelNdB@gmail.com.

Použité zdroje

Postavy brněnského jeviště
Oxfordský slovník opery

Webové stránky NdB
Internetové stránky

Uzávěrka Zpravodaje dne 30. 5. 2024. Neprodejné, pro vnitřní potřebu vydává **Spolek přátel NdB** se sídlem Jugoslávská 652/98, 613 00 Brno, IČ 48510777. Připravily Hana Veithová a Veronika Bromová. Kontakt: SpolekPratelNdB@gmail.com.

Sledujte nás i na Facebooku a Instagramu:

<https://www.facebook.com/SpolekpratelNdB>, https://www.instagram.com/sp_ndb/